

Verdiepende reactie hoofdlijnenbrief stikstof

De regering heeft haar lang verwachte hoofdlijnenbrief over de gecombineerde aanpak van natuur, water en klimaat in het landelijk gebied, en van het bredere stikstofbeleid naar buiten gebracht. Het is deels een agenderende brief, waarin tal van onderwerpen passeren. De eerste reactie van LTO is hier te lezen, in dit bericht lichten we enkele zaken verder uit.

PAS melders nog langer in de kou

PAS-melders hebben buiten hun schuld om geen passende vergunning, sinds door de uitspraak van Raad van State de PAS buiten werking werd gesteld. Er is op aandringen van LTO door de regering een legalisatieprogramma voor de PAS melders gestart, maar dit gaat veel te traag.

Uit de hoofdlijnenbrief blijkt dat ook PAS-melders zonder vergunning kunnen deelnemen in de gebiedsgerichte aanpak en dán zicht moeten hebben op een passende vergunning. Naast dat dit geen concrete toezegging is dát de PAS-melders een vergunning krijgen, vindt LTO Nederland het ook bezwaarlijk dat gesproken wordt over deelname aan het GGA-proces, “ongeacht of je nu wel of geen vergunning hebt”. Naar ons oordeel kun je alleen goed aan tafel zitten als je ook met betrekking tot bijvoorbeeld verduurzaming kunt aangeven dat je kan investeren. Echter zonder vergunning krijg je geen investering gefinancierd en is deelname dus niet zinvol.

Ook lezen we tot onze verbazing en ergernis in de brief dat een deel van de PAS melders ‘mogelijk’ niet legaal gemaakt kan worden, omdat de natuur te veel onder druk staat. LTO Nederland vindt het onaanvaardbaar dat agrariërs die altijd volgens de regels en te goeder trouw hebben gehandeld nu nog langer juridisch in de kou blijven staan. De PAS-melders bestaan reeds; het zijn bestaande bedrijven en hun emissies zijn meegenomen in AERIUS. Waar de regering mee worstelt is een boekhoudkundig probleem, bij legalisatie van PAS-melders neemt de stikstofneerslag niet toe. We zien dan ook geen enkele reden waarom de regering langer draait om de PAS-melders te legaliseren.

Ruimteclaims zetten perspectief landbouw onder druk

De hoofdlijnenbrief bevat een verlanglijstje met tal van bestaande en nieuwe ruimteclaims. Allereerst benoemt de regering een ruimteclaim van 10% van het areaal agrarisch gebied dat ten goede moeten komen voor landschapselementen. Daarnaast zijn er de zones rondom de beken uit het addendum, de claims uit overige Vogel- en Habitatrichtlijn-opgaven, de bossenstrategie, de claims die de klimaat- en energieopgave met zich meebrengen, etc. Al deze ruimteclaims maken dat het perspectief voor de landbouw onvoldoende mate geborgd kan worden. Alles bij elkaar opgeteld dreigen tientallen (!) procenten aan landbouwgrond te verdwijnen, terwijl de landbouw juist extra gronden nodig heeft om aan de opgaven vanuit de samenleving te kunnen voldoen.

LTO benadrukt dat het perspectief van de agrarisch ondernemer en de landbouw essentieel onderdeel zijn van de gebiedsprocessen. Dat moet juridisch geborgd worden, bijvoorbeeld via een ‘landbouw effect rapportage’. Dit moet belegd worden bij een Agro-Economische Autoriteit die het perspectief van bedrijven die willen blijven ‘boeren’ in beeld brengt. Een gebiedsproces kan daarom pas afgerond worden als én het ecologisch perspectief én het economisch en juridisch perspectief van de individuele ondernemers, op basis van harde indicatoren, in beeld zijn gebracht!

Tijdpad zeer krap

Door de stapeling van maatregelen ontstaat een monster van gebiedsprocessen, die in de tijd nooit gerealiseerd kunnen worden. Natuurlijk juicht LTO Nederland het toe dat de regering niet om de paar jaar terug wil keren om dan weer klimaat, dan weer stikstof en dan weer water op landbouw-agenda te zetten. Integraliteit is een zeer goed streven, maar als elke wens uit de politiek in een gebiedsproces wordt gevat dan zijn we eerder 15 tot 20 jaar bezig, in plaats van 7 of 8 jaar.

Daarnaast zet de regering vol in op uitkoop en beëindigingsregelingen. Vrijwillige opkoop met een aantrekkelijk aanbod, gericht op perspectief voor de blijvers, is een goed maar klein onderdeel van de oplossing. Bij de huidige richting zijn grote vraagtekens over financiële vergoeding voor de agrariërs, de kosteneffectiviteit, legitimiteit en draagvlak, én het tijdpad.

Kortom: wij maken al voor de start ons grote zorgen over de realiteit van de GGA-plannen. En de regering ook, want die stelt in haar brief dat als het niet snel genoeg, onontkoombaar gaat, dat zij dan gaat ingrijpen. Een ding is duidelijk: als dan naar onteigening wordt gegrepen dan gaat het niet sneller. Snelle en gemakkelijke oplossingen zijn nu eenmaal niet voorhanden.

Stallenbeleid

LNV gaat verder verkennen of de twee jaar geleden aangekondigde aanscherping van emissienormen voor ammoniak uit nieuwe en bestaande stallen versneld kan worden. Dat is, wat LTO betreft, alleen mogelijk als veehouders voldoende financieel worden ondersteund. Innovatie levert meer kostenefficiënt stikstofwinst op dan opkoop. Het verdienvermogen op veel agrarische bedrijven is te laag om grote investeringen te doen als die niet bijdragen aan een beter rendement op het bedrijf.

LTO Nederland vindt het belangrijk en goed dat naar haalbaarheid, betaalbaarheid en afschrijvingstermijnen van stalsystemen gekeken wordt. Daarnaast moeten de stallen integraal duurzaam zijn en goed zijn voor dier, mens en omgeving.

Nog meer en nog meer...

De hoofdlijnenbrief van 24 pagina's gaat over beleid dat verder wordt uitgewerkt. Er zitten aanknopingspunten voor een goede lobby in, maar ook veel zorgen over een goede afloop. LTO zet zich, ook door slim samen te werken met partners uit de keten en daarbuiten, steeds in om het maximale voor elkaar te krijgen. Dat doen we voor de boeren en tuinders en hun gezinnen, die goed eten en mooi groen maken voor de samenleving, de cultuurhistorische waarde van de sector en het hart van de wereldwijde gewaardeerde en essentiële kennisinfrastructuur.

In de komende maanden worden diverse brieven en plannen van de regering gepresenteerd. Wij blijven alles op de voet volgen en hopen binnenkort met nadere mededelingen te komen hoe we hierover in gesprek gaan met de achterban.